

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ ЗА ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН С ЦЕНТЪР ВАРНА

ОДОБРИЛ:

ДИРЕКТОР НА БД - ВАРНА

инж. ВЕНЦИСЛАВ НИКОЛОВ

ДОКЛАД

**за резултатите от проведените консултации със
заинтересовани страни**

**Тема: Идентифициране на съществените проблеми,
свързани с управлението на водите в Черноморския
басейнов район**

Период: март – юни, 2007 г.

**Организатор: Басейнова Дирекция за черноморски
район**

Юни, 2007 г.

Списък на използваните съкращения

БД - Басейнова дирекция

ЗВ – Закон за водите

НПО – Неправителствени организации

ПУРБ– План за управление на Черноморския басейнов район

ПУ- План за управление

РГ- Работни групи

РДВ- Рамкова директива за водите

УВОД

Активното участие на заинтересованите страни е основен принцип в процеса на планиране на дейностите по управлението на водите. Включването на заинтересованите страни е особено необходимо в рамките на разработването на Плана за управление (ПУ) на Черноморския басейнов район, дейностите по поетапното разработване на който са в съответствие със Закона за водите (ЗВ) и Рамковата Директива по водите (РДВ).

Процесът на разработване на Плана за управление трябва да бъде открит и прозрачен чрез въвличане на заинтересованите страни и обществеността. Всеки етап в процеса на създаване на ПУ трябва да завърши с обобщаване и споделяне на информацията с тях.

За да може успешно да се изпълни ПУ на Черноморския басейнов район е необходимо одобрението и подкрепата, както на обществеността така и на основните заинтересовани страни.

Тяхното участие дава реалната възможност правилно да се определят проблемите, свързани с управлението на водите, да се включи експертен опит, да се приемат залегналите в Плана мерки, да се идентифицират на ранен етап потенциалните конфликти и да се повиши възможността те да бъдат избегнати.

Цели на консултациите:

- Да се запознаят участниците с функциите и задачите на Басейнова дирекция за Черноморски район и с извършеното на този етап по изготвяне на Плана за управление;
- Да се запознаят участниците с Графика и Работната програма по разработване на Плана за управление на Черноморския басейнов район;
- Да се идентифицират основните проблеми при управлението на водите по поречия.

Кои са заинтересованите страни?

Заинтересованите страни са хора или организации, които могат да повлияят на процеса на изготвяне и прилагане на Плана за управление на Черноморския басейнов район. Това са институции и организации, които имат законово определени задължения и отговорности по прякото управление и опазване на водите.

От друга страна това са организации (бизнес организации, НПО), водоползватели или физически лица, които имат отношение към състоянието на водите и тяхното опазване.

Активното участие предполага въвличане на заинтересованите лица в процеса на планиране и обсъждане на идеи. Съществен е потенциалът на участниците да влияят върху процеса на вземане на решения за управлението на водите.

Заинтересовани страни

- Министерство на околната среда и водите и техните поделения – РИОСВ;
- Министерство на земеделието и горите – НУГ, РУГ, ОДЗГ, ОССЗ, РД „Хидромелиорации“;
- Министерство на здравеопазването и техните поделения – РИОКОЗ;
- Общински администрации;
- Областни администрации;
- Научни институти;
- Представители на бизнес асоциации, в т.ч. и водоползватели;
- Неправителствени организации и други.

Участвалите в консултациите по идентифициране на съществените проблеми в управлението на водите в Черноморския басейнов район са включени в Приложение 1 на настоящия Доклад.

Защо е необходимо да се включат заинтересованите страни?

Басейнова дирекция не може да разработи Плана за управление на Черноморския басейнов район и още по-малко да го изпълни, без активното участие на заинтересованите страни и институциите, имащи отношение към водите. Включването на заинтересованите страни и обществеността в разработването на Плана за управление осигурява балансиране между обществените и частни интереси, както и оптимално съотношение между наличните и използваните водни ресурси. Всички участници в планирането имат своето място и ползи от изпълнението на плана, както и интерес към адекватното управление на водите. За цялостното изпълнение на Плана за управление са необходими съвместни координирани усилия на органите, отговорни за опазването и управлението на водите, заинтересованите страни, държавните институции, общинските и областни управи, неправителствените организации и водоползвателите.

Законодателни изисквания за въвличане на заинтересованите страни в процеса на определяне на значимите проблеми в управлението на водите

Участието на заинтересованите страни при определяне на значимите проблеми в управлението на водите е регламентирано от ЗВ (чл. 168б, ал.1 т.2) и РДВ (чл.14).

Съгласно ЗВ и РДВ се определя процедурата за консултации с обществеността, която се състои от 3 основни етапа:

- **Първи етап – до м. декември 2006 г.:** Консултации по *Графика и Работната програма* за разработването на плана за управление. Този етап трябва да приключи най-малко три години преди началото на действие на плана.
- **Втори етап – до м. декември 2007 г.:** Консултации по *междинния преглед на значимите проблеми по управлението на водите* за района с басейново управление. Този етап трябва да приключи най-малко две години преди началото на плана.
- **Трети етап – до м. декември 2008 г.:** Публикуване и консултации по *проектите на плана на управление на речния басейн*. Тези консултации трябва да се организират най-малко една година преди началото на действие на плана.

Към настоящия момент изготвените през 2006 г. График и Работна програма за разработване на ПУРБ бяха разгледани на Басейнов съвет и в изпълнение на чл.168б от ЗВ и изискванията РДВ бяха публикувани в два ежедневника и на интернет страницата на БД за коментари и становища за срок от 6 месеца.

За процеса на идентифициране на значимите проблеми в управлението на водите

Работата със заинтересованите страни в процеса на идентифициране на значимите проблеми трябва да бъде планирана и подготвена така, че да се създадат условия на откритост и позитивна атмосфера и да има ясни решения при идентифициране на проблемите. Участието на заинтересованите страни е важно както за разработването, така и за изпълнението на ПУ. Когато са идентифицирани проблемите и набелязани целите, заинтересованите страни могат да посочат и пътя за постигането на тези цели.

Метод за включване на заинтересованите страни в консултациите

При идентифицирането на значимите проблеми в управлението на водите работата се осъществи по метода на активно включване на заинтересованите страни в работни групи (РГ).

Те бяха сформирани по месторабота / ползване / местоживееене в съответния подбасейн. В процеса на работата участниците в РГ имаха възможност да изкажат своето мнение и да определят проблемите от гледна точка на тяхната дейност.

Проведени консултации

През периода март - юни 2007 г. бяха проведени 6 консултации и кръгли маси със заинтересованите страни. На всяка от тези работни срещи бяха представени: дейността на БД, изготвените График и Работна програма за разработването на ПУ и преглед на водите

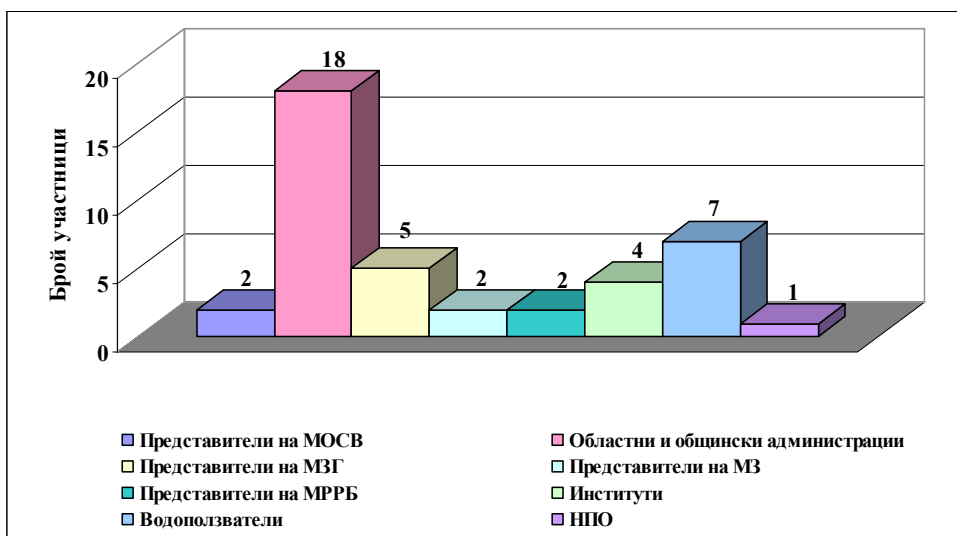
в съответния подбасейн (Приложение 2 – Дневен ред на срещите). Беше предоставен въпросник за мнение по проблемите, свързани с водите в Черноморския басейнов район (Приложение 3). Разпространени бяха и информационни материали под формата на брошури.

І СРЕЩА ЗА ПОДБАСЕЙНА НА СЕВЕРНОЧЕРНОМОРСКИ РЕКИ

Дата: 22.03.2007 г.

Тема: “ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ВОДИТЕ ОТ ПОДБАСЕЙНА НА СЕВЕРНО ЧЕРНОМОРСКИ РЕКИ”

Участници: 41 експерта

Фиг.1. Участие на заинтересованите страни по институции

ИДЕНТИФИЦИРАНИ ПРОБЛЕМИ:

ПОДБАСЕЙН ДОБРУДЖАНСКИ РЕКИ

1. Амортизирана водопреносна мрежа – високи загуби на вода;
2. Липса на ПСОВ и изградена канализация; необходимост от реконструкция и разширяване на съществуващите;
3. Недостиг на питейна вода поради изграждане на нови селищни образувания;
4. Ползване на големи количества торове и пестициди, което води до влошаване качеството на повърхностните и подземните води;
5. Замърсяване от животновъдни ферми;
6. Замърсяване от нерегламентирани сметища и депа за битови отпадъци, неотговарящи на нормативните изисквания;
7. Лошо състояние на коритата на реките – обраствания, стари дънери и др;
8. Масово отдаване на язовирите под аренда, но не се поддържат, липса на контрол;
9. Прекомерно водоползване от подземни води, което води до нарушаване равновесието на езерата;
10. Изграждането на водоизточници за собствено водоснабдяване с питейна вода не е съобразено с изискванията на СОЗ пояс I;

ПОДБАСЕЙН РЕКА ПРОВАДИЙСКА

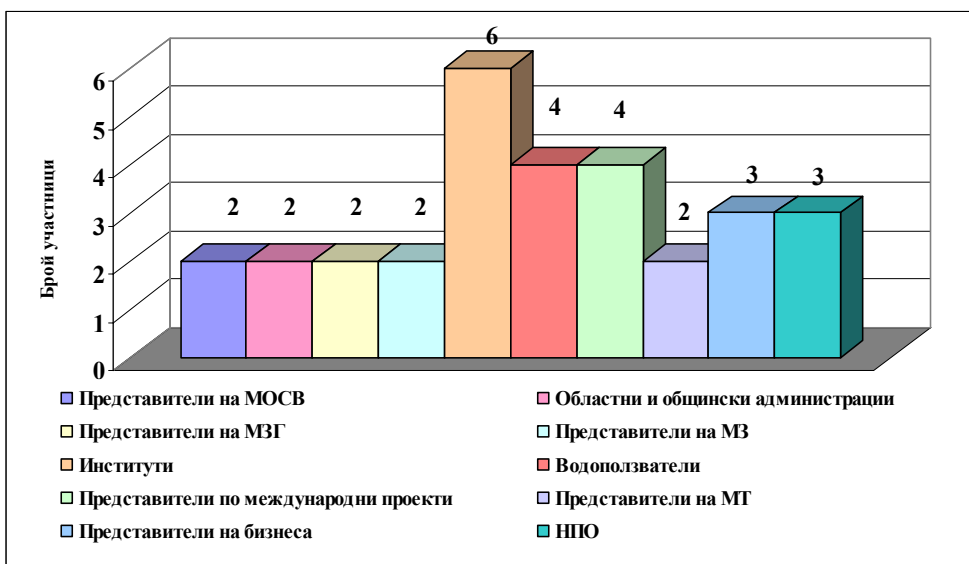
1. Липса на пречиствателни станции и необходимите мерки за решаването на проблема с отпадъчните води – синхрон между институциите във връзка с изграждане на нови обекти във връзка с капацитета на пречиствателните станции. Приоритет – курортните комплекси по черноморското крайбрежие;
2. Проблеми с пречистването на отпадъчните води от животновъдството;
3. Проблеми с почистване на речните русла – необходимост от приоритетно финансиране;
4. Предотвратяване на замърсяването на речните коритата от битови отпадъци и разрушаване на диги за преминаване на животни и техника;
5. Недостиг на вода за питейно-битово водоснабдяване – община Каолиново, община Хитрино;
6. Проблем с определянето на СОЗ, като по-прецизно определяне на кадастралния материал, съгласуване на частни водоизточници в горски фонд;
7. Взаимодействие на заинтересованите страни с БДЧР ефективно и в срокове.

II СРЕЩА – ЧЕРНО МОРЕ

Дата: 26.03.2007г.

Тема: **“НОВИ ФОРМИ НА СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ ПРИ УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ В ЧЕРНОМОРСКИЯ РАЙОН” - кръгла маса**

Участници - 30 експерта

Фиг.2. Участие на заинтересованите страни по институции

ИДЕНТИФИЦИРАНИ ПРОБЛЕМИ:

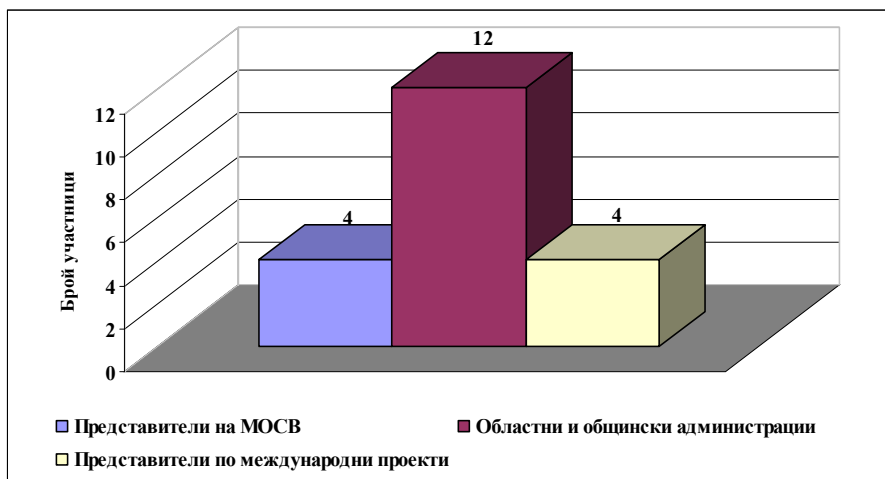
1. Проблем с необходимостта от информация за действащия мониторинг на крайбрежните морски води;

2. Проблем с необходимостта с използването на маркери за биоразнообразието по отношение на мониторинга на водите;
3. Необходимост от увеличаване на мониторинговите пунктове по горното и долното течение на реките за да може да се следи биоразнообразието.

III СРЕЩА – ЮЖНО ЧЕРНОМОРИЕ (кръгла маса)

Дата: 27.03.2007 г.

Участници – 16 експерта и представители на общински администрации и 4 експерта по проект LOGO EAST

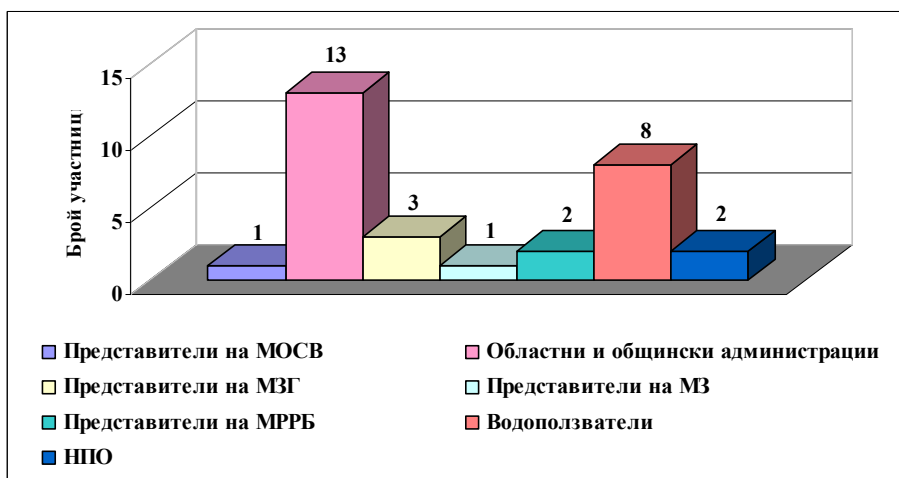
Фиг.3. Участие на заинтересованите страни по институции

IV СРЕЩА ЗА ПОДБАСЕЙНА НА ЮЖНОЧЕРНОМОРСКИ РЕКИ

Дата: 26.04.2007 г.

Тема: “ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ВОДИТЕ ОТ ПОДБАСЕЙНА НА ЮЖНОЧЕРНОМОРСКИТЕ РЕКИ”

Участници: 30 експерта

Фиг.4. Участие на заинтересованите страни по институции

ИДЕНТИФИЦИРАНИ ПРОБЛЕМИ:

ПОДБАСЕЙН СЕВЕРНОБУРГАСКИ РЕКИ

1. Проблеми с проходимостта на речните русла.
2. Разпространяване на информация към водоползвателите относно изискванията по водите.
3. Недостатъчен капацитет на ПСОВ по крайбрежието.
4. Необходимост от изграждане на нови ПСОВ в населени места под 2000 е.ж.
5. Проблеми с водоснабдяване по горното течение на р.Айтоска, общ.Руен.

ПОДБАСЕЙН ЮЖНОБУРГАСКИ РЕКИ

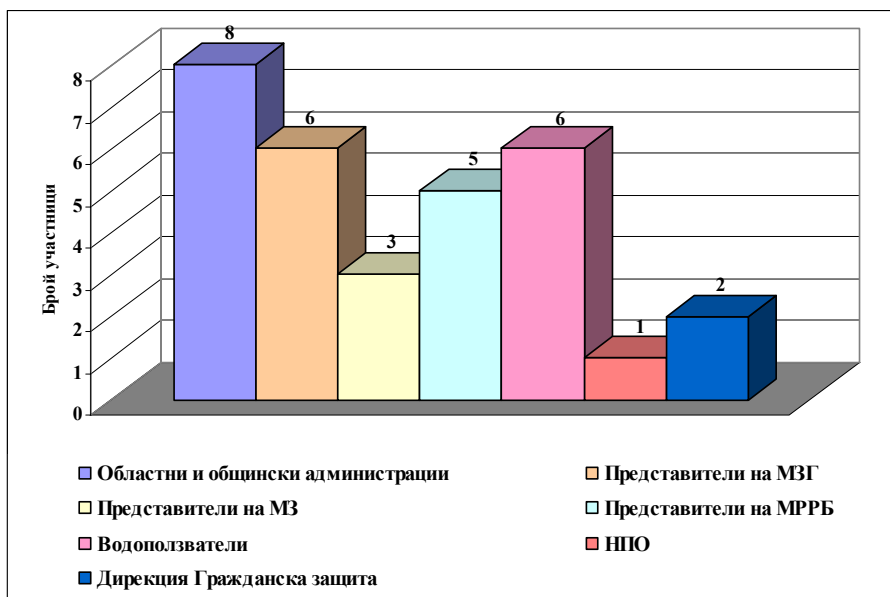
1. Недостиг на питейна вода – търсене на алтернативни водоизточници.
2. Необходимост от изграждане на нови ПСОВ, реконструкция и модернизация на съществуващите.
3. Необходимост от изграждане на водоснабдителна и канализационна система.
4. Замърсяване от регламентирани и нерегламентирани сметища.
5. Замърсяване от земеделски практики.

У СРЕЩА ЗА ПОДБАСЕЙНА НА РЕКА КАМЧИЯ

Дата: **07.05.2007** г.

Тема: **“ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ВОДИТЕ ОТ ПОДБАСЕЙНА НА РЕКА КАМЧИЯ”**

Участници: 31 експерта

Фиг.5. Участие на заинтересованите страни по институции

ИДЕНТИФИЦИРАНИ ПРОБЛЕМИ:

ГОРНО ТЕЧЕНИЕ НА РЕКА КАМЧИЯ

1. Проблеми със собствеността на водните обекти във връзка със стопанисване (поддържане на баражи) при осигуряване на вода за питейно-битови нужди.
2. Необходимо е да се следи с приоритетност за осигуряване на достатъчен отток на реките при използване на вода за питейно-битови нужди.
3. Необходимост от изграждане на ПСОВ на населени места под 10000 е. ж.
4. Проблеми с вече започнало изграждане на пречиствателни станции поради неефективна схема на финансиране.
5. Проблеми с поддържане на речните русла - необходимост от изясняване на отговорности по стопанисване и поддръжка във връзка със собствеността на водните обекти, с цел предотвратяване и защита от наводнения.
6. Необходимост от подобряване информирането на обществеността и заинтересованите страни относно възможни подходи за пречистване на отпадъчни води от населени места под 2000 е. ж. (модулни ПСОВ).
7. Проблеми с осигуряване на вода за напояване на земеделските земи:
 - неефективно подаване на вода, загуба по водопреносната мрежа;
 - необходимост от удължаване на срока за водоползване с цел напояване.
8. При ефективно използване на вода от водоползвателите - да се предвидят преференции за тях.
9. Да се организират срещи със земеделските производители, във връзка с ефективността на водопотреблението и подобряване на двустранната връзка с компетентните органи.
10. Във връзка с глобалните климатични промени, респ. недостига на повърхностни води - да се инвестира в проучването на възможностите за по-ефективно ползване на подземните води.
11. Проблеми със стопанисването и ползването на яз. Тича:
 - проблеми с обрастването на яз. Тича, поява на миди и липса на зарибяване като възможен регулиращ фактор;
 - липса на СОЗ на язовира;
 - замърсяване на яз. Тича от отпадъчните води от гр. Върбица;
 - необходимост от ПСПВ на яз. Тича.
12. Повишено съдържание на нитрати във подземните води в горното течение на р. Камчия (с вероятен произход - земеделски практики в района).

ДОЛНО ТЕЧЕНИЕ НА РЕКА КАМЧИЯ

1. Наводнения:
 - липса на диги/недостатъчно високи диги;
 - лошо състояние на речните корита – обраствания и затлачване (недостиг на финансови средства за поддръжка на проводимостта).
2. Необходимост от запознаване на земеделските производители с добрите земеделски практики:
 - правилно използване на препаратите за растителна защита и торове, съдържащи азот;
 - правилно съхранение на оборския тор в депа.
3. Необходимост от изграждане на ПСОВ и ГК.
4. Ерозия на почвите, водеща до замърсяване на водите.

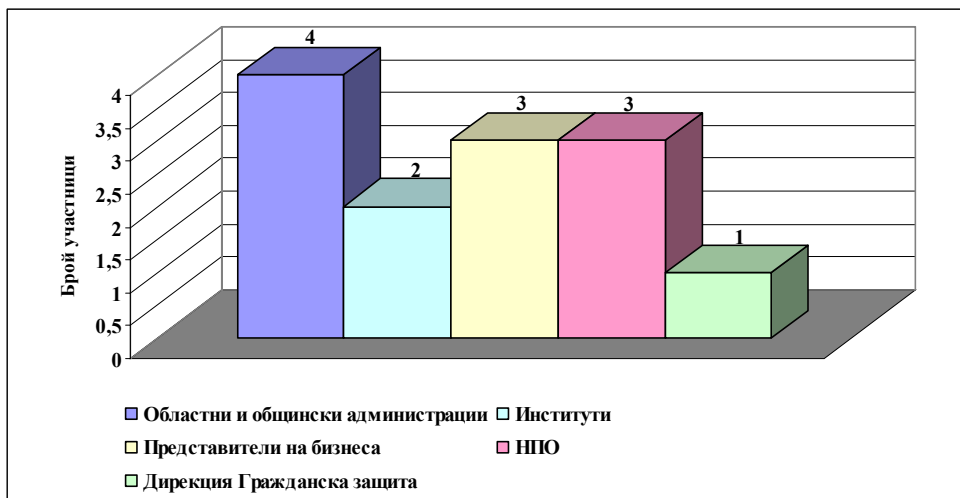
5. Замърсяване от регламентирани и нерегламентирани сметища (в опашката на яз. Камчия и др.);
6. Недостиг на питейна вода, необходимост от търсене на алтернативни източници за водоснабдяване;
7. Проблеми с качеството на питейната вода – наличие на населени места с високо съдържание на нитрати във водата (в община Аврен);
8. Необходимост от предоставяне на навременна информация за очакваните валежи и почвения тип във връзка с наводненията.

VI СРЕЩА – ЧЕРНО МОРЕ

Дата: **07.06.2007г.**

Тема: **“ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПРОБЛЕМИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА ВОДИТЕ В ЧЕРНОМОРСКИЯ БАСЕЙНОВ РАЙОН: ЧЕРНО МОРЕ ТУРИЗЪМ”**

Участници: 13 експерта

Фиг.6. Участие на заинтересованите страни по институции

ИДЕНТИФИЦИРАНИ ПРОБЛЕМИ:

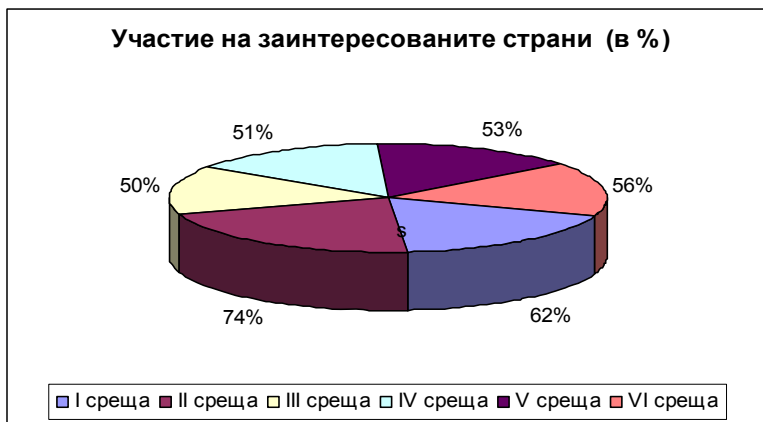
1. Замърсяване от пристанищна дейност;
2. Проблем с качеството на морските води - заустване на недобре пречистени битови и индустриални води;
3. Проблем с абразията и свлачищата по Черноморското крайбрежие;
4. Необходимост от обосновани управленски решения при строителство на брегозащитни/ хидротехнически съоръжения;
5. Липса на ПСОВ и необходимост от реконструкция на съществуващите;
6. Незаконно строителство (несъобразено с законовата уредба);
7. Липса на устройване на акваториалната част на Черноморските общини;
8. Техническото планиране на пристанищните съоръжения не е обвързано с Устройствените планове на общините;
9. Природосъобразно използване на биологичните ресурси (ефективен контрол на дънното тралиране);

10. Замяряване на подземни води за питейно-битово водоснабдяване в района на манганова мина, с. Оброчище;
11. Добив на минерали и инертни материали и депониране на драгажни маси;
12. Трансгранично замяряване.

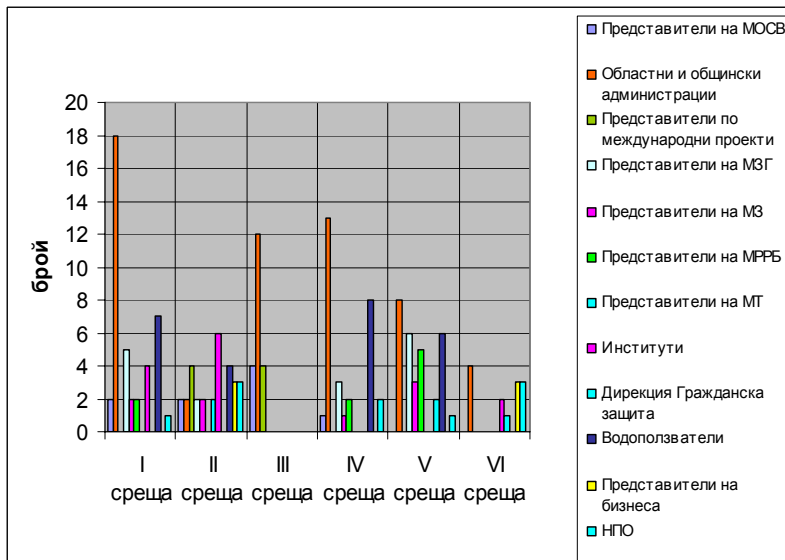
Трудности

Проведените срещи и кръгли маси със заинтересованите страни имаха положителен ефект върху процеса на запознаване на участниците с Графика и Работната програма по разработване на Плана за управление на Черноморския басейнов район и идентифициране на основните проблеми в управлението на водите.

За краткия си период на съществуване БД – Варна се наложи като институция с авторитет в управлението на водите. За това свидетелства голямата заинтересованост от страна на местната администрация, институтите и НПО. Независимо от положителните резултати обаче, в процеса на работата със заинтересованите страни отбелязахме по – слаба активност от страна на водоползватели и представители на бизнеса. За това е необходимо в бъдеще работата ни да бъде насочена за подобряване на взаимодействието и включване на повече представители на бизнеса и водоползвателите.

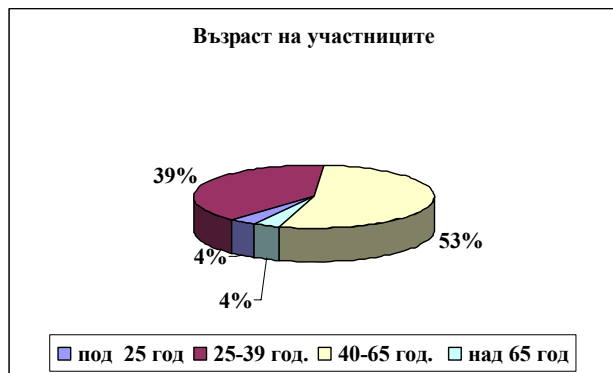
Фиг.7. %-но участие на заинтересованите страни в отделните срещи

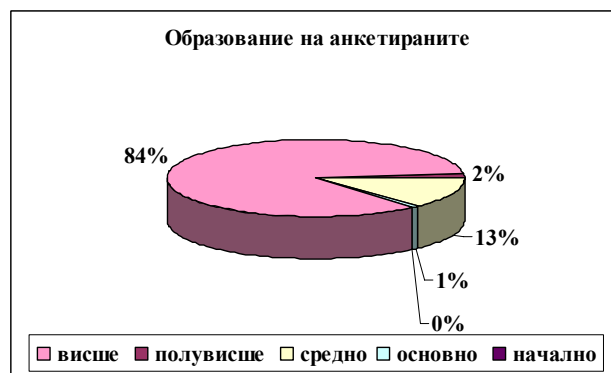
Фиг.8. Участие на институциите по срещи - обобщена

Участие на обществеността на база допитване

Във връзка с отчитане на мнението на широката общественост за определяне на значимите проблеми в управлението на водите беше изготвен въпросник (Приложение 2). Обхванати бяха групи от населението с различна възраст, образование и професия (фиг. 9 и фиг.10) и с различна степен на информираност в областта на управлението на водите (фиг.11).

Фиг.9

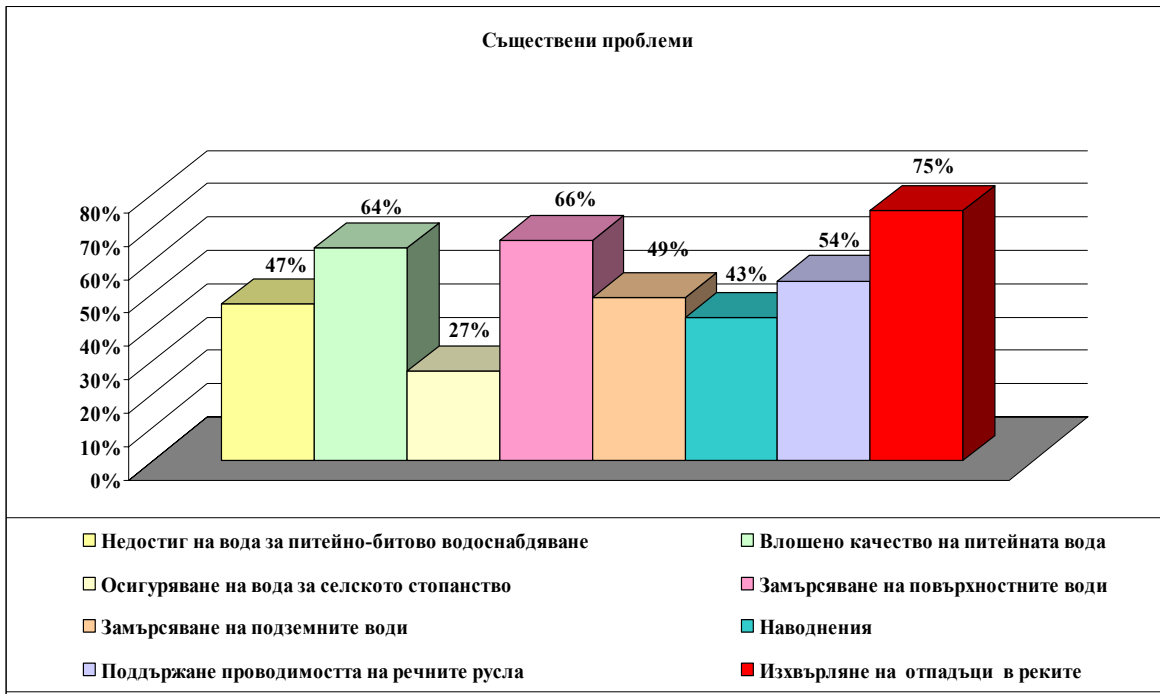

Фиг.10

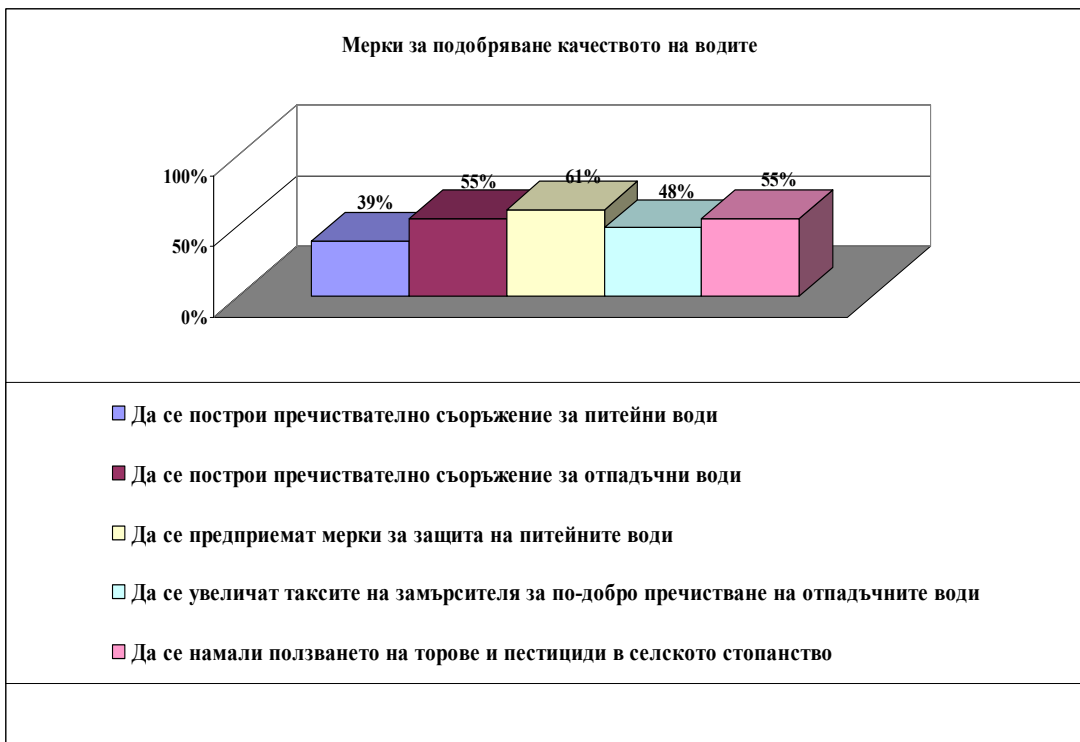
Фиг.11

След анализа на попълнените въпросници бяха определени съществените проблеми в управлението на водите, показани по-долу на фиг.12.

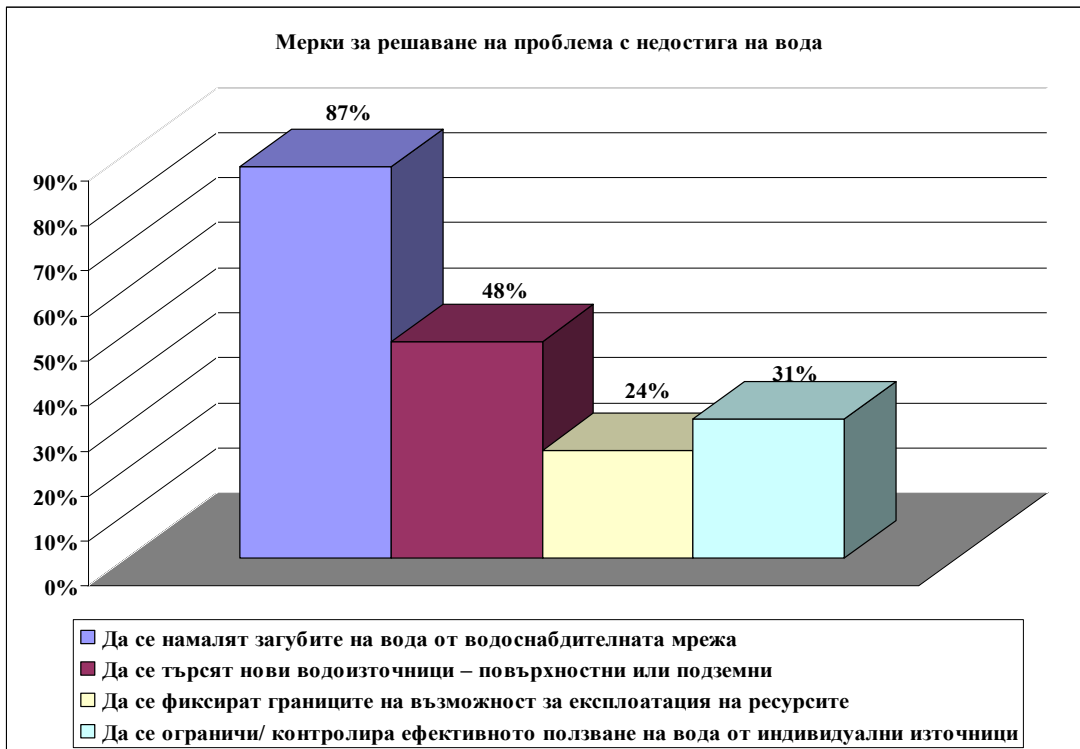

Фиг.12. Съществени проблеми в управлението на водите

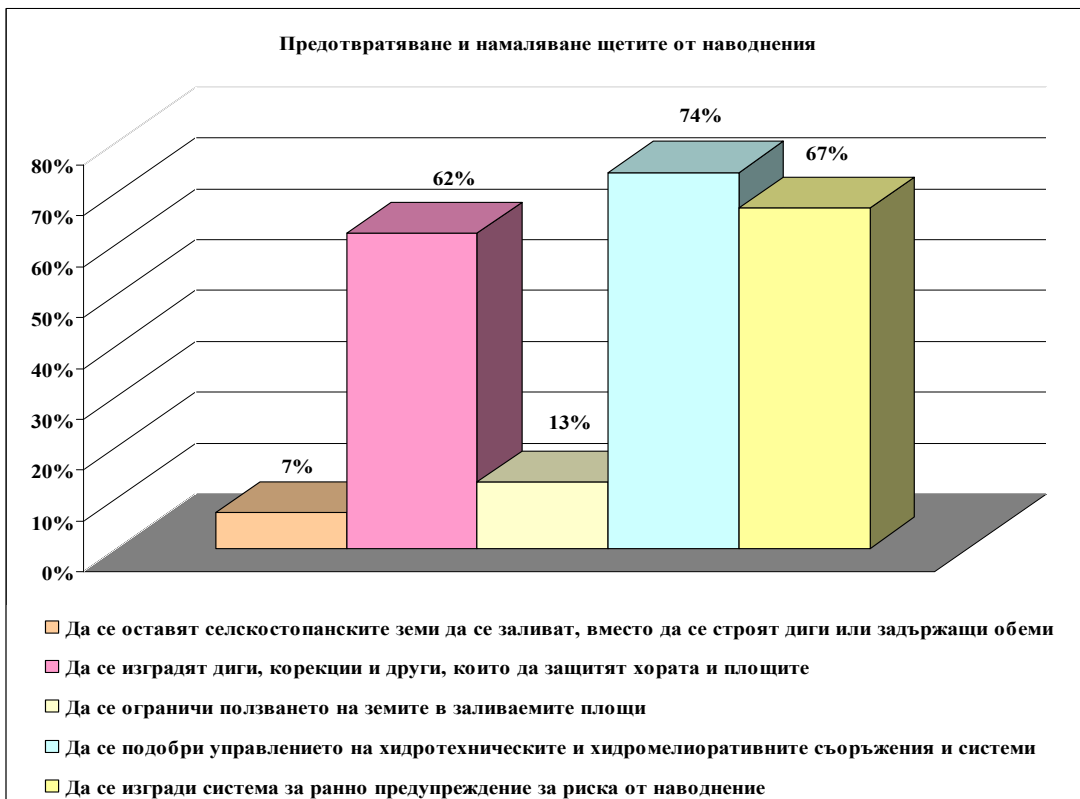
За решаване на установените проблеми са посочени и съответните мерки, които трябва да се предприемат за тяхното решаване. На фиг.13 – фиг.15 са изобразени възможните мерки за решаването на всеки конкретен проблем, както и начините за достигане на поставените цели (фиг.16).

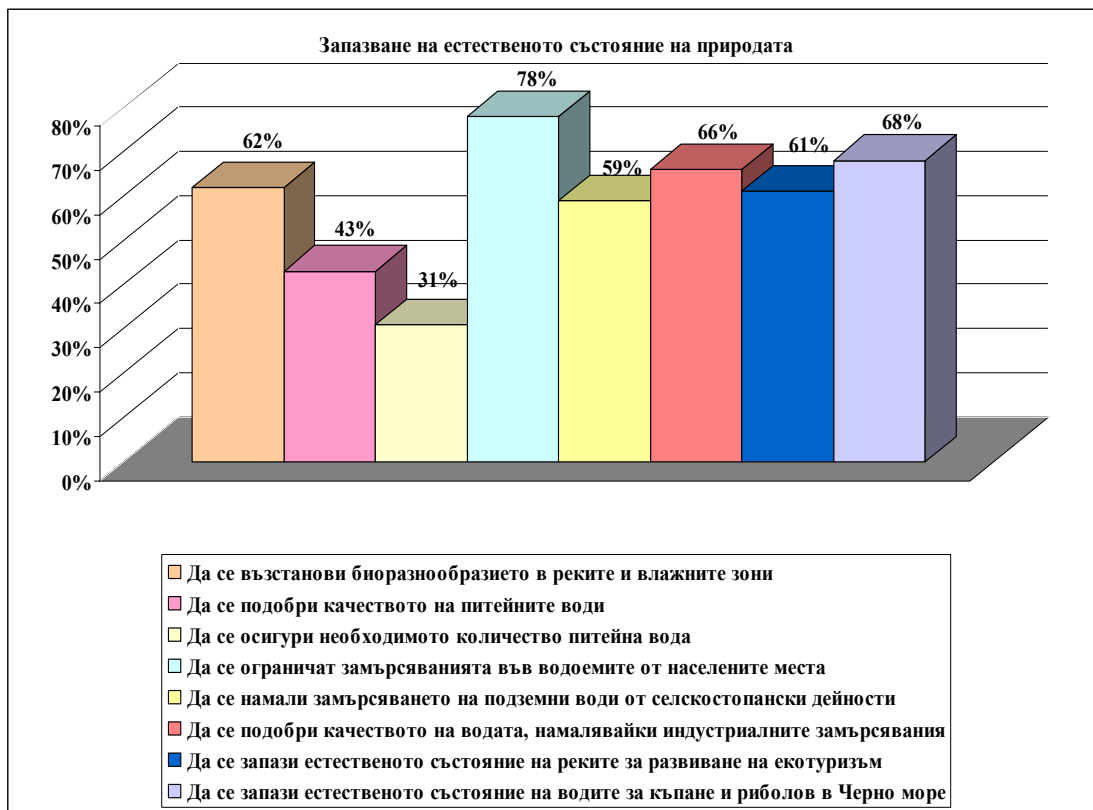
Фиг.13. Мерки за подобряване качеството на водите

Фиг. 14. Мерки за решаване на проблема с недостига на вода

Фиг. 15. Мерки за предотвратяване щетите от наводнения

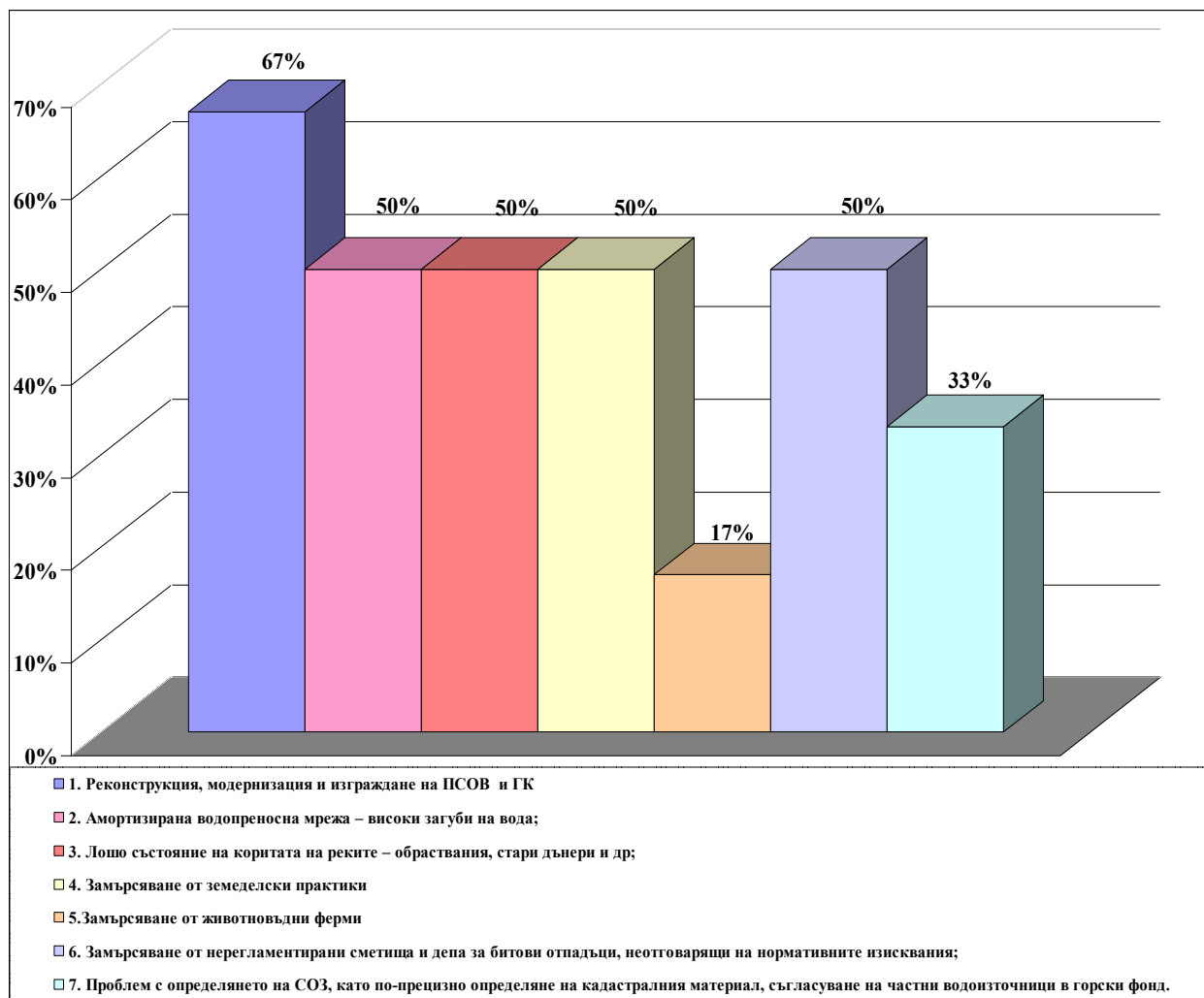
Фиг.16. Мерки за запазване на естественото състояние на природата

ИЗВОДИ:

В резултат на проведените консултации със заинтересованите страни и извършеното допитване до обществеността бяха направени следните изводи по отношение на съществените проблеми в управлението на водите в Черноморския басейнов район:

КОНСУЛТАЦИИ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

1. Най-често срещания проблем в управлението на водите е липсата на ПСОВ и ГК, и необходимостта от реконструкция и разширение на съществуващите;
2. Значими са и проблемите с:
 - 2.1. Амортизираната водопреносна мрежа;
 - 2.2. Лошото състояние на речните корита;
 - 2.3. Замърсяването от земеделски практики;
 - 2.4. Замърсяването от нерегламентирани сметища и депа за отпадъци.

Фиг.17. Съществени проблеми в управлението на водите при консултациите със заинтересованите страни

ДОПИТВАНЕ ДО ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Най-съществените проблеми, идентифицирани от обществеността (фиг.12) са както следва:

1. Изхвърляне на отпадъци в реките;
2. Замърсяване на повърхностните води;
3. Влошено качество на питейната вода;

В тази връзка по-нататъшните действия трябва да бъдат ориентирани към отстраняване на посочените по-горе проблеми, като това трябва да се има предвид при изготвяне на Програмата от мерки.

Какво предстои до публикуването на ПУРБ по отношение на участието на заинтересованите страни и обществеността?

до 30.06.2007 г.	Писмени коментари от заинтересованите страни/обществеността по графика и работната програма за изготвянето на План за управление на речния басейн.
12.2007 г.	Публикуване и консултации по междинния преглед на значимите проблеми по управление на водите за Черноморския район за басейново управление – срокът за предоставяне на коментари трябва да бъде най-малко 6 месеца (чл.14).
до 30.06.2008 г.	Писмени коментари от заинтересованите страни/обществеността по междинния преглед на значимите проблеми по управление на водите.
12.2008 г.	Публикуване и консултации по проекта на Плана за управление на Черноморския басейнов район – срокът за предоставяне на коментари трябва да бъде най-малко 6 месеца (чл.14).
06.2009 г.	Писмени коментари от заинтересованите страни/обществеността по проекта на Плана за управление.
12.2009 г.	Изготвяне на програма от мерки за Черноморския район за басейново управление, с цел постигане на екологичните цели (чл.11). Публикуване на първия План за управление на речния басейн, включително екологичните цели за всеки повърхностен или подземен воден обект и обобщава програмите от мерки (чл.13).

Изготвил: М. Николова
Съгласувал: Д. Бенева